

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Заместник-министър на образованието и науката

ЗАПОВЕД

№ РД09-4110/02.09.2022 г.

На основание чл. 13д, ал. 2, т. 1 от Закона за професионалното образование и обучение, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и 2 от Административнопроцесуалния кодекс и във връзка с осигуряването на обучението по учебен предмет и Заповед № РД09-3893/15.08.2022 г. на министъра на образованието и науката

УТВЪРЖДАВАМ

Учебна програма за отраслова професионална подготовка по учебен предмет материалознание – теория за специалностите от професии код 542120 „Обущар“, код 542100 „Работник в обувно и коженогалантерийно производство“, код 542070 „Оператор в производство на обувни и коженогалантерийни изделия“ и код 542060 „Моделиер-технолог на обувни и коженогалантерийни изделия“ от професионално направление код 542 „Производствени технологии – текстил, облекло, обувки и кожи“ съгласно приложението.

Учебната програма влиза в сила от учебната 2022/2023 година.

Х

МАРИЯ ГАЙДАРОВА
Зам.-министър на образованието и науката

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

УЧЕБНА ПРОГРАМА
за отраслова професионална подготовка
по
МАТЕРИАЛОЗНАНИЕ
(теория)

Утвърдена със Заповед № РД09-4110/02.09.2022 г.

ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ:

код 542 „Производствени технологии - текстил, облекло, обувки и кожи”

ПРОФЕСИЯ:

код 542120 „Обущар“

СПЕЦИАЛНОСТ:

код 5421201 „Обущарство“

ПРОФЕСИЯ:

код 542100 „Работник в обувно и
коженогалантерийно производство“

СПЕЦИАЛНОСТ:

код 5421001 „Обувно и коженогалантерийно
производство“

ПРОФЕСИЯ:

код 542070 „Оператор в производство
на обувни и коженогалантерийни
изделия“

СПЕЦИАЛНОСТИ:

код 5420701 „Производство на обувни изделия“
код 5420702 „Производство на
коженогалантерийни изделия“

ПРОФЕСИЯ:

код 542060 „Моделиер-технолог на
обувни и коженогалантерийни
изделия“

СПЕЦИАЛНОСТИ:

код 5420601 „Конструиране, моделиране и
технология на обувни изделия“
код 5420602 „Конструиране, моделиране и
технология на коженогалантерийни изделия“

София, 2022 г.

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Учебната програма по материалознание е предназначена за специалностите от професии „Обущар“, „Работник в обувно и коженогалантерийно производство“, „Оператор в производство на обувни и коженогалантерийни изделия“ и „Моделиер-технолог на обувни и коженогалантерийни изделия“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното обучение и образование, за които по учебен план се изучава учебния предмет материалознание.

Обучението по предмета се осъществява във взаимовръзка с учебните предмети от специфичната подготовка.

Обучението по материалознание се организира чрез активно включване на ученика в учебния процес, чрез проблемно поставяне и изясняване на учебното съдържание, чрез анализиране на данни, определяне на технически качества на материалите и оценка на тяхното качество.

В центъра на обучението е ученика с неговата познавателна дейност: да решава проблемни задачи, да проучва и синтезира информация от различни източници. Учителят използва подходящи образователни техники и различни методи за преподаване в зависимост от методичната единица, като планира и подбира подходящи нагледни средства и материали.

Образователно-технологичните модели като е-обучение, уеб-уроци, а също и собствени и други презентации по дадени теми или част от теми, работа с различни източници в интернет, електронни тестове, работни листи, електронни уроци и др. следва да се прилагат с цел постигане оптимален резултат в конкретна учебна ситуация и повишаване мотивацията на учениците за учене.

Като форма на обратна връзка и оценка на знания и умения се използват устни и писмени методи, както, нестандартизирани тестове, практически задачи и др.

Оценяването се извършва по предварително зададени критерии, които съответстват на очакваните резултати от обучението.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО

Основната цел на обучението по материалознание е учениците да получат знания за състава, структурата и свойствата на материалите, за оценка на тяхното качество, предимствата, недостатъците и приложението на основните и спомагателните материали използвани в обувното и коженогалантерийното производство.

III. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА УЧЕБНОТО ВРЕМЕ

Броят часове по учебния предмет материалознание е 36 учебни часа в първи гимназиален етап и 18 учебни часа във втори гимназиален етап и е определен в типовите учебни планове на всяка специалност от професията, в отрасловата професионална подготовка.

Таблица № 1

	Първи гимназиален етап	Втори гимназиален етап
Часове по типов учебен план	36 учебни часа	18 учебни часа

IV. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Учебното съдържание е структурирано в раздели и теми. За всеки раздел са записани примерен брой учебни часове и теми (съгласно Таблица № 2). Разликата между броя на

учебните часове в представения вариант и в типовите учебните планове се разпределя от учителя, в зависимост от възможностите и интересите на учениците, методите на обучение и планираната в училищния учебен план разширена професионална подготовка.

Таблица 2

Наименование на разделите и темите	Препоръчителен брой учебни часове	
	Първи гимназиален етап 36 уч. часа	Втори гимназиален етап 54 уч. часа
РАЗДЕЛ I. ОСНОВНИ СУРОВИНИ И МАТЕРИАЛИ ЗА ПРОИЗВОДСТВОТО НА ОБУВНИ И КОЖЕНОГАЛАНТЕРИЙНИ ИЗДЕЛИЯ	36	
1. Естествени кожи: Общи сведения за суровите кожи. Строеж и състав на кожата. Топография на кожата. Видове сурови кожи. Производство на обработени кожи. Свойства и качества на обработените кожи. Изпитване на готовите кожи. Недостатъци на обработените кожи. Лицеви кожи в обувното и коженогалантерийното производство - видове и изисквания. Подплатни кожи - видове и изисквания. Твърди кожи.	16	
2. Изкуствени кожи – класификация, структура и принцип на производство. Видове изкуствени кожи. Свойства на изкуствените кожи. Изисквания и недостатъци.	8	
3. Текстилни материали: Суровини за текстилни материали –видове влакна, прежда Класификация на текстилните материали. Тъкани и нетъкани текстилни материали. Трикотаж.	6	
4. Заместители на кожи за междинни детайли и материали за ходилни детайли: Материали за фортове, бомбета и табани - картони, мукава, лефа, тексон. Гумени материали, полуфабрикати и детайли. Ингредиенти на каучуковите смеси. Каучукови смеси. Видове гумени материали за обувки. Ходилни материали, формовани ходила и детайли. 5. Рециклирани материали при производството на обувни изделия. Екологични растителни кожи от различни по произход растения за изработване на саи.	6	
РАЗДЕЛ II. ПОЛИМЕРНИ МАТЕРИАЛИ, ПОЛУФАБРИКАТИ И ДЕТАЙЛИ Видове полимерни материали-поливинилхлорид, полиетилен, полипропилен, полиамиди, полиуретани. Полуфабрикати и детайли за обувни и коженогалантерийни изделия.	-	6
РАЗДЕЛ III. СПОМАГАТЕЛНИ МАТЕРИАЛИ ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА ИЗДЕЛИЯ ОТ КОЖИ		10

1. Лепила: Класификация. Използвани лепила в обувното и коженогалантерийното производство /полихлоропренови лепила, поливинилацетатни лепила, полиуретанови лепила, термопластични лепила/. Свойства, приложение и сравнителна характеристика.		6
2. Конци, обков, материали за украса и други спомагателни материали: Конци- памучни, синтетични, копринени, ленени. Свойства . Обков-видове и функция. Метални скрепителни елементи-капси, рапиди, нитове, крепители и др. Ципове. Текстилни спомагателни материали - ширити, ласета, връзки и др. Материали за опаковка и съхранение.		4
РАЗДЕЛ IV. ДООБРАБОТВАЩИ МАТЕРИАЛИ И МАТЕРИАЛИ ЗА ПОДРЪЖКА НА ИЗДЕЛИЯ ОТ КОЖА Химични и дообработващи материали. Видове финишни материали - бои, лакове, пасти, смоли, восъци.		2

V. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ УЧЕНОТО – ЗНАНИЯ, УМЕНИЯ И КОМПЕТЕНТНОСТИ

В резултат обучението учениците трябва да знаят и могат да:

- разпознават видовете естествени кожи, синтетични и текстилни материали;
- самостоятелно да определят вида на материалите необходими за изработването на обувни и коженогалантерийни изделия;
- разпознават видовете спомагателни и дообработващи материали и тяхното приложение;
- познават необходимостта за поддръжка на качеството на обувните и коженогалантерийни изделия;
- могат да правят сравнение между материалите, както и правилен подбор при необходимост.

VI. АВТОРСКИ ЕКИП

1. инж. Спаска Панайотова - Професионална гимназия по текстилни и кожени изделия, гр. София
2. инж. Тамара Енева - Професионална гимназия по текстилни и кожени изделия, гр. София
3. инж. Бисера Рудова - Професионална гимназия по текстилни и кожени изделия, гр. София
4. Антонина Михайлова - Професионална гимназия по кожени изделия и текстил „Иван Богоров“, гр. Пловдив
5. Елена Благова – Българска асоциация по текстил, облекло и кожи

Учебната програма е разработена от авторски екип, сформирани по проект BG05M2OP001-2.014-0001 „Подкрепа за дуалната система на обучение“, финансиран от Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове.